

Píšť

1. Historie obce

První písemná zmínka

V listině papeže Inocence IV. z roku 1250, je zmíněna jako „Piscz“. Běžně se jako první zmínka uvádí listina kláštera na Velehradě z roku 1228, ve které český král tamním mnichům potvrdil držbu řady jihomoravských obcí. Mezi nimi se vyskytuje také „Pieshe“, která bývá obecně ztotožňována s Píští.

Okolnosti vzniku

Nejsou blíže známy. V době první zmínky byla obec v držení velehradského kláštera. Způsobem založení se jedná o nepravidelně dvouřadou silnicovku s délkovou plužinou. Prvotní usedlosti umístěné převážně na severní straně asi už od počátku doplnilo několik usedlostí na okrajích jižní strany Opavské a Ratibořské ulice. Pokud by název v listině z roku 1228 skutečně označoval Píšť, jednalo by se o jednu z prvních vsí v držení velehradského kláštera na Opavsku.

Původ názvu

Ze 13. století pocházejí označení Pisz, Putsche, Piess. Původ názvu je starobylý a vychází ze zaniklého způsobu tvorby přivlastňovacího jména pomocí přípony -j. Spekuluje se však o tom, z jakého jména byl název utvořen. Podle jedné teorie to mělo být osobní jméno Piest, tedy Píst, jiná teorie vidí původ v osobním jméně Pěšek, jež vychází z názvu šachové figurky. Jméno obce by pak znělo Pěšeč, z čehož následným komolením vzniklo Pěšč a Pišč. Německý název Sandau – česky písečná niva – vychází od nesprávného základu písek.

Proměny a varianty názvu

Piscz (1250), Putsche (1255), Piess (1265–1269), Piesche (1270), Pyschen (1349), Pysscze (1447), Pisscz (1520–1700), Pisst (1666), Pisc (1672), Pietschtz / Pieschtz / Pischtz (1720), Pischtt (1724), Pissecz (1736), 1771 (Pysecz), Pischttium (1771), Pyscht (1771), Pyschz (1784), Pyschtz (1837–1847), Pyss (1847), Pyšt (1870), Pyschcz (1879–1910), Sandau (1910–1945), Píšť (od 1923)

Obyvatelstvo

1784: 37 sedláků, 28 zahradníků, 12 domkařů, 390 obyvatel

1855: 1039 obyvatel

1871: 1308 obyvatel ve vsi + 70 obyvatel na statku

1905: 1629 obyvatel

1921: 1761 obyvatel

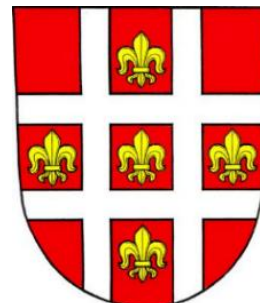
1930: 1689 obyvatel

1950: 1693 obyvatel

1970: 2075 obyvatel

1991: 2097 obyvatel

2020: 2110 obyvatel

Heraldické symboly

Na nejstarší pečetě Píště, pocházející snad již z konce 17. století, je vyobrazena postava sv. Vavřince, patrona zdejšího kostela. V pravé ruce nese rošt, v levé ruce palmovou ratolest. Od roku 1996 používá obec své heraldické symboly. Znak tvoří dvojité stříbrný kříž na červeném poli. Představuje rošt, na

němž byl upálen svatý Vavřinec, patron zdejšího kostela. Pět zlatých lilí reprezentuje majitele vsi a tvrze v Píšti v 16. století, pány ze Zvole.

Otázky a úkoly

Napiš rok a vypočítej, před kolika lety byl poprvé písemně zaznamenán název obce.

Podle koho nebo čeho název obce vznikl?

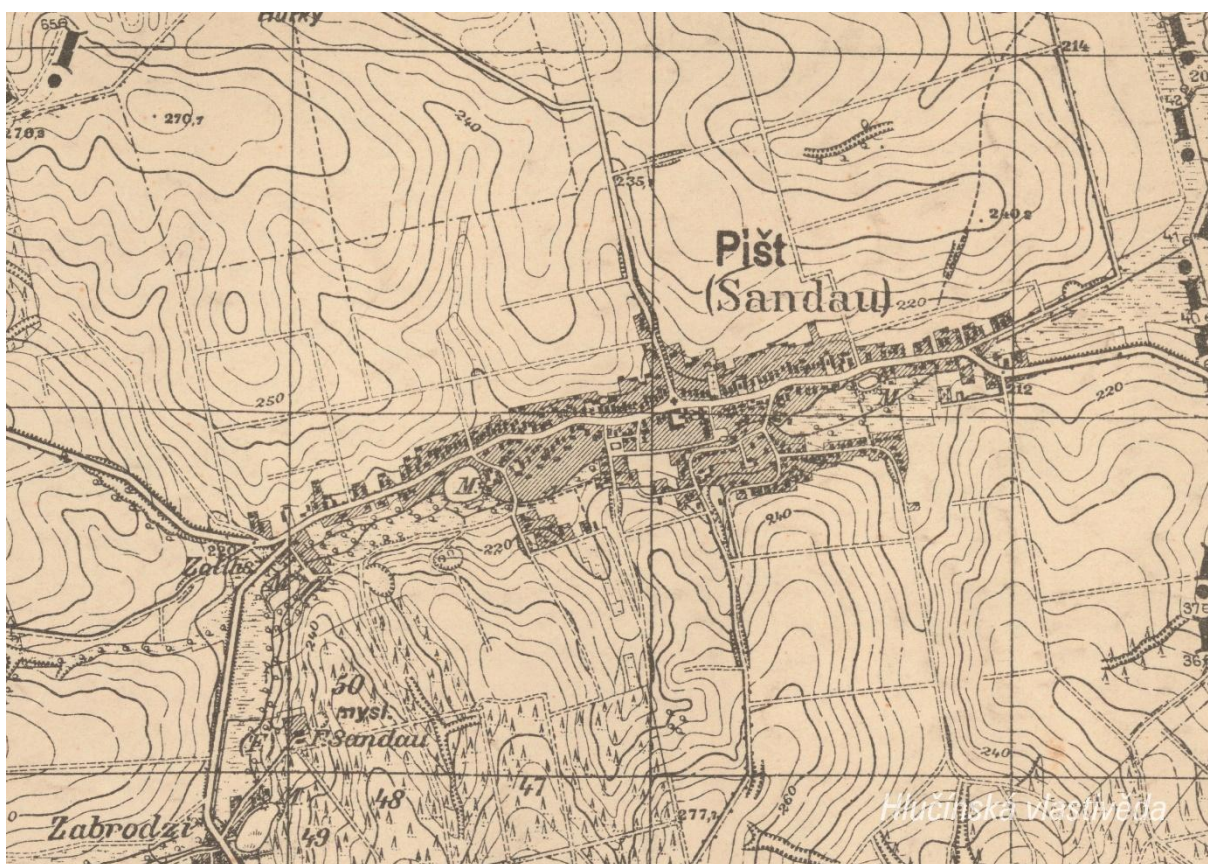
Jak se psal název obce v německém jazyce?

Ve kterém roce měla obec nejvyšší počet obyvatel?

Jak si vysvětluješ úbytek obyvatel v roce 1930 oproti roku 1921?

2. Mapy

Historická mapa obce z 20. let 20. století

Otázky a úkoly

V jakém jazyce je mapa psána?

V čem se liší dobové zobrazení od současného?

Dokážeš najít dominanty obce?

Porovnej tehdejší a současnou zástavbu.

Označ na mapě místa, kam se rozšířila současná zástavba.

Nacházely se v obci mlýny? Kolik jich bylo?

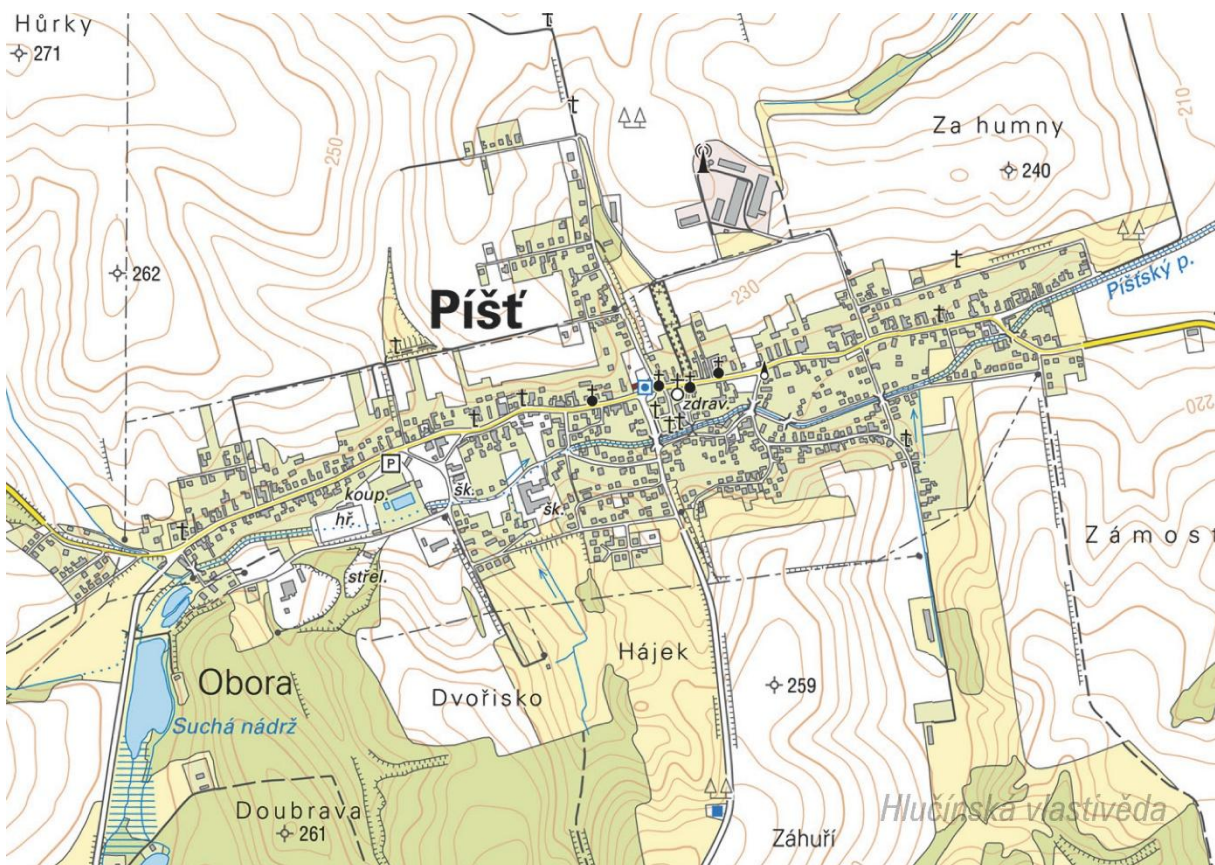
Nacházely se v obci rybníky? Kolik jich bylo?

Poznáš, jak je označena alej?

Vytvoř k mapě legendu – symboly a popis toho, co označují.

Jaké další změny krajiny dokážeš z mapy vyčíst? (zánik lesů, změna vedení cest, zánik cest, atd.)

Současná mapa

Ortofotomapa z roku 1946

Ortofotomapa z roku 2020

Otázky a úkoly

Zakresli do mapy tyto objekty: kostel, kříž, kaplička, pomník, škola, továrna, zámek, hasičárna a další.

Zakresli do mapy názvy ulic – souvisejí se zaniklými místy, řemesly nebo historickými událostmi?

V mapě označ tyto stavby:

- architektonicky cennou/zajímavou,
- ve které působil / kterou postavil někdo významný,
- která je sídlem významné instituce,
- kde se lidé pravidelně schází a tráví svůj volný čas,
- která je nejstarší/nejnovější/největší/nejpodivnější,
- ve které se událo něco významného,
- kde se něco vyrábí/je poskytována služba ostatním obyvatelům,
- která nabízí kulturní vyžití,
- která je stará, chátrající, potřebovala by rekonstrukci,
- která (ne)slouží svému původnímu účelu,

Vysvětli názvy míst v mapě.

Napiš do mapy názvy čtvrtí, polí nebo lesů, zkus zjistit, proč se tak jmenují.

Zakresli do mapy obrys původní zástavby.

Vytvoř jednoduchou mapu obce s fotkami zajímavých staveb.

Porovnej současná a dobová ortofota. Pojmenuj změny ve struktuře krajiny. Co se změnilo a proč?

Porovnej dobovou a současnou mapu obce. Hledej věci, které zanikly (např. zahrady, sady) a naopak, které nově přibýly (areály firem, nové čtvrti...).

Najdi na dobovém ortofotu pozůstatky válečných bojů. Podle čeho se to dá poznat?

Pocitová mapa obce

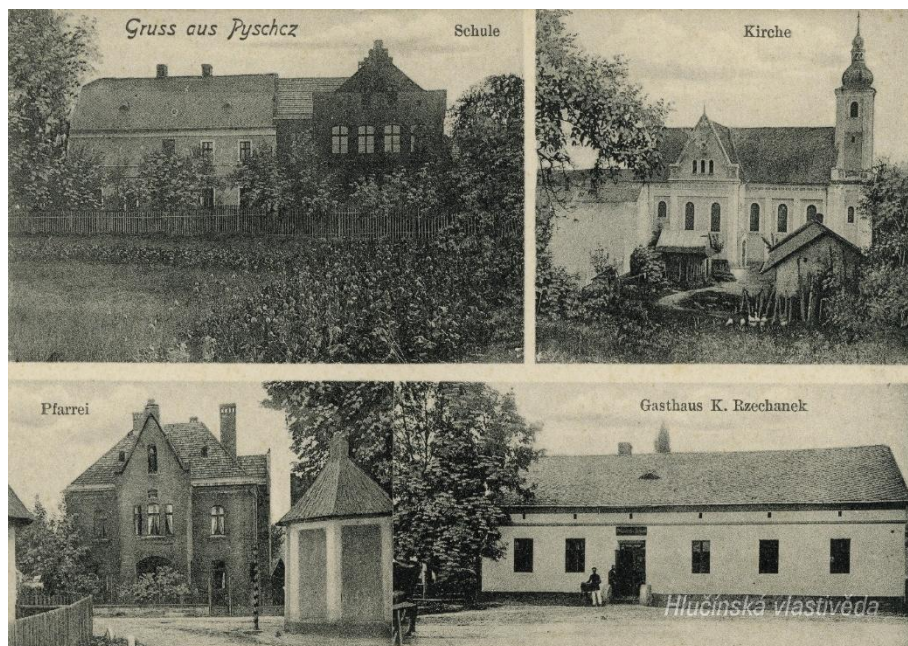
Skupinová práce při procházce obcí. Vytvoř jednoduchou mapu obce a zaznač do ní tato místa:

1. krásné, příjemné místo
2. ošklivé, zanedbané místo
3. významné místo
4. tajemné nebo posvátné místo
5. nebezpečné místo
6. oblíbené veřejné místo, kde se lidé scházejí
7. místo, kde si hrají děti
8. místo, kam rád chodíš na procházku

V rámci aktivity si zhotovte se třídou piktogramy symbolů, které by měly jednotlivá místa charakterizovat. Piktogramy pak můžete vystřihnout, nebo elektronicky vkládat do mapy. Můžete se domluvit s kolegy, aby byla tato aktivita zařazena do výtvarné výchovy.

3. Historické pohlednice

Píšť okolo roku 1910

Které budovy jsou zobrazeny na pohlednici? Vyznač na mapě, kde se nacházejí zobrazené budovy. Co se změnilo? K čemu tehdy sloužily a jak jsou využívány dnes?

Nahoře: Škola (v současnosti Dům s pečovatelskou službou) / Kostel sv. Vavřince

Dole: Fara (budova bez velkých změn, slouží římskokatolické církvi) / Kaple sv. Jana Nepomuckého (stojí uprostřed křižovatky) / Hostinec U Řehánka (dnešní Restaurace 39)

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici obce.

Píšť po roce 1912

Grüß aus Sandau, Kr. Ratibor

Gasthaus Josef Kotulla

Hlučínská vlastivěda

Najdi místa, odkud jsou pořízeny fotografie na pohlednici. Co je na nich zobrazeno?

Nahoře: Škola (v současnosti Dům s pečovatelskou službou) a kostel sv. Vavřince

Dole: Hostinec Josefa Kotuly (budova již nestojí, na jejím místě dnes parkují autobusy, hasičská zbrojnice byla později několikrát zásadně přestavěna)

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst. Porovnej, jak se tato místa proměnila.

Píšť v letech 1923-1938

Ze kterého období v 1. polovině 20. let pohlednice pochází? Podle čeho to můžeme poznat?

Podle českého nápisu na pohlednici lze usuzovat, že pohlednice byla vydána nejdříve v roce 1923, kdy byla Píšť připojena k Československu, nejpozději pak do podzimu roku 1938, kdy bylo Hlučínsko připojeno k nacistickému Německu.

Najdi místa zobrazená na pohlednici a vyznač je v mapě.

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

Na pohlednici označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo dnes v obci zcela chybí.

4. Fotografie

Jak vypadá budova dnes? Označ a pojmenuj prvky, které se změnily.

Pořid' srovnávací fotografii tohoto místa.
Dnes je zde Restaurace 39.

Pořid' srovnávací fotografii tohoto místa.

Na fotografii je práce na zatrubnění potoka v lokalitě, kde dnes stojí základní škola.

Pořid' srovnávací fotografii tohoto místa.

Foceno před budovou základní školy.

Najdi toto místo a pořid' srovnávací fotografii. Jak se lokalita proměnila? Co k tomu asi vedlo?
Proluka – parkoviště poblíž Restaurace 39.

5. Náměty dalších aktivit

Dobová fotografie události

Zjisti, o jakou událost se jedná (např. Boží tělo, oslava osvobození, pokládání kanalizace, prvomájový průvod...).

Pokus se snímek datovat a lokalizovat.

V případě, že snímky nebudete mít, vyzvěte učitele, aby udělali sběr.

Náměstí, náves

Rozhlédni se kolem sebe, najdi a zjisti název ulice, která je na fotce.

Pojmenuj historickou událost, která vyvolala situaci zachycenou na fotce.

Zároveň zapiš, proč nastala a v jakém měsíci a roce.

Existuje souvislost s dobovou situací a současným názvem ulice?

Měnily se názvy místa? Zjisti od kolemjdoucích, příbuzných.

Zaniklá stavba

Vyhledej místo, kde stála již zaniklá budova. Z jakého důvodu stavba zanikla, zjisti nebo přemýšlej.

Jak vypadá současná stavba? Která slova tě při pohledu na ni napadnou?

Dochovaná stavba

Překresli ozdobný nebo zajímavý prvek ze stavby.

Jaký nápis je na budově?

K čemu budova slouží a bylo to tak i v minulosti?

Jaké lidské povolání je pro tuto stavbu typické?

Pozoruj stavbu a srovnej s fotkou nebo pohlednicí, porovnej její proměnu.

Popiš současnou stavbu.

Popiš stavbu z historické fotky.

Která podoba stavby se ti líbí – současná nebo minulá?

Vytvoř pohlednici tvé obce.

Pomník

Proveď frotáž nápisu, symbolu.

Vysvětli, k jaké události se pomník vztahuje.

Jaký prvek z pomníku symbolizuje událost, na kterou pomník upomíná?

Jaké pocity v tobě vyvolává vzhled a nápisy na pomníku?

Nachází se zde letopočet události?

Z jakého roku stavba pochází?

Na pomníku vyhledej příjmení, které dodnes někdo v obci má.

Konají se u tohoto místa nějaké vzpomínkové akce?

Načrtni pomník a zkus popsat jeho jednotlivé části.

Z jakého materiálu (kamene) je pomník?

Na kterých místech (bojištích) vojáci padli, vypiš státy, ve kterých se nacházejí.

V kolika letech většina vojáků z pomníku padla?

Jak probíhala válka v tvé obci?

Navrhni **pomník** nebo **pamětní desku** se symboly, které by odkazovaly na vybranou historickou událost ve tvé obci.

Kříž

Otázky a úkoly viz pomník.

Přemýšlej, jaký důvod mohl mít člověk, který nechal kříž postavit?

Přináší text na kříži nějaké poselství?

Kostel

Stavba kostela

Byl jsi někdy v kostele? Co jsi tam viděl?

Jaké slavnosti nebo obřady v něm probíhají?

Proč je kostel největší stavbou v obci? Na jakém místě stojí / Ve které části obce se nachází? Jaký měla tato stavba význam pro naše předky?

Obejdi si stavbu a načrtni její půdorys, průčelí kostela a boční pohled.

V jakém slohu byl kostel postaven? Na základě čeho to lze poznat?

Jaké architektonické prvky poznáš / dokážeš je pojmenovat?

Zjisti, ve kterém roce byl kostel postaven.

Zakresli do obrázku kostela: loď, věž, okna, zvon, kříž.

Interiér kostela

Zakresli pláněk interiéru kostela (nebo piš do připraveného náčrtku) a najdi: oltářní obraz, kůr, zvonek na ohlašování mše, nádobu na svěcenou vodu, kazatelnu a další.

Jací světcí jsou v kostele zobrazeni, víš něco o jejich životě? Jak na tebe působí výzdoba kostela?
Najdi světce na obrazech a sochách.

Kronika

Digitalizovaná na webu viz odkaz: https://www.archives.cz/web/digitalni_archiv/

Najdi v kronice vybranou událost nebo téma.

Jaké informace jsou zapsané v kronice obce v roce...

Kterou současnou událost bys zaznamenal/a do obecní kroniky?

Jakou zajímavost ze života školy bys zapsal/a do školní kroniky?

Významný objekt

Postav se před objekt A a podívej se vlevo, jaká stavba se zde nachází, k čemu slouží?

Na zdi domu je text, přečti jej a vysvětli:

Zapiš skutečnost, která tě v souvislosti s tímto místem (stavbou) nebo jeho historií nejvíce překvapila.

Změř pozorovaný objekt, pomocí kroků, pásma, odhadem.

Z jakých geometrických útvarů se objekt skládá.

Vytvoř náčrtek objektu ve čtvercové síti.

Vytvoř model objektu.

Fotocesta

Pomocí aktivity „fotocesta“ provedte děti místem vaší obce nebo je zaveďte k zajímavé stavbě.

Připravte si několik fotek detailů budov, které se na plánové cestě nacházejí. Dbejte na to, aby z každého stanoviště byl vždy vidět objekt z následující fotky.

Větší děti mohou aktivitu nachystat samy.

Znak, pečeť

Seznam se s historickými znaky a pečetěmi obce.

Vytvoř znak obce různými výtvarnými technikami – kresba, koláž, keramika, linoryt...

Vymysli nový znak obce.

Místní pověsti

Napiš název pověsti.

O čem pojednává?

K jakému místu se vztahuje?